

A rendezvényt sorozat Fábry Zoltán első köztéri szobrának leleplezésével végződött

Szepsi. A rendezvényt sorozat Fábry Zoltán első köztéri szobrának leleplezésével végződött Szepsi. Nagy fába vágta a fejszét a Csemadok szepsi alapszervezete, amikor felvállalta a Fábry Napok idejének megrendezését. Egy olyan rendezvényt átvállalni Kassától, melynek már 32 éves hagyománya van, nem kevés bátorságra vall. A szervezők nem elégedtek meg annyival, hogy a rokonszenves kisváros vonzerejére bízzák a rendezvény sikerét, fontosnak tartották a színvonalat is. Ez egyértelműen kiderült a meghívott előadók névsorából és a rendezvény központi témájából.

A II. világháború utolsó két évének viszonyosságairól beszélni nem könnyű téma. Ezt, a magyarság szempontjából súlyos sorsfordulókkal terhes korszakot ismertette minden előadó a maga szűkebb pátriájának szemszögéből, párhuzamokat vonva más országok történelmével.

A Fábry Napok szombat délelőtti előadói voltak: a hazai Popély Árpád, a még mindig hazajáró Szarka László, az ungvári Brenzovics László történész, a szatmárnémeti Muzsnay Árpád közművelő és a volt magyar külügyminiszter, Jeszenszky Géza egyetemi tanár. A tényt, hogy a tényszerű, ám élvezetes félórás előadások mozaikjából a magyar sors állt össze a háború utolsó éveiben.

Nem tisztességes szapulni azt, aki nem volt ott, ezért a közönség összetételéről csupán annyit jegyezni meg, hogy többségében száz kilométeres körzeten belülről érkeztek, és a pedagógusok számának bemutatásához egy ember két keze bőven elég lenne. A távolmaradók mentségére legyen mondva, hogy a meghívók mindössze néhány nappal a rendezvény előtt érkeztek meg egyes címzetekhez. Agy sokan lemaradtak nemcsak a tartalmas „főműsorszámról”, hanem a Sorstalanság című Koltai-filmről is.

Az előadás-sorozat egyéb kísérőrendezvényeiről szólva megállapítható, hogy az idei Fábry Napok szerény körülmények között kezdődött, hiszen a pénteki stósi koszorúzásra kikocsizók néhány gépjárműbe befértek, ám a kellemetlen hidegben koszorúzók között nem csak egy ország állampolgárai álldogáltak. Előbb a temető, aztán a szülőház következett. A szülőházban csend, rend és két szobányi könyv fogadott mindenkit; kissé dohosan, ám még mindig olvasóra várva. Ott volt Csacsi is, Fábry Zoltán házában gondnoka, akinek ezt a kedves becenevet maga az író adta. Schreiber Alica ma is töri a magyart, mert leginkább mántául társalgott Zoli bácsival harmincöt-negyven évvel ezelőtt, de amit magyarul hibásan, ám büszkén elmond, azt is a stósi remetétől tanulta. Néhány koszorú került a sírra is, a szülőház falára is, ám a java az új mellszobrot díszíti a szepsi Csemadok-épület falán. A Fábry Napok ugyanis az író első köztéri szobrának leleplezésével végződött, itt már mindenki jelen volt, aki a helyi közéletben számít, és sok neves vendég is érkezett. Lukács János helybeli kőfaragó alkotását Csáky Pál miniszterelnök-helyettes és Múdra Rozália megyei hivatalvezető leplezte le, nem felejtve Fábry legnagyobb érdemét, hogy megszólalt és tiltakozott a teljes jogfosztottság idején. Hogy a mai utódok is képesek lennének-e hasonló magatartásra, azon már mindenki egyedül morfondírozhatott a Szepsi Laczkó Máté Bormúzeumban, némi ingyenc harapnivaló, nemes nedű és sok kedves ismerős társaságában.

Nagy fába vágta a fejszét a szepsiek. De a fejsze éles volt, az akarat és lelkesedés nagy, ezért nem fogott ki a Fábry Napok fája azokon, akik bátran belevágtak.

KOZSÁR ZSUZSANNA